

İmtiyaz Sahibi
AZMİ ÖNAKIN

1-1-1939
SAYI : 21

Yazı İşleri Direktörü
Mustafa DÜMER

AYLIK

MANİSA

HALKEVİ

DERGİSİ

İÇİNDEKİLER

1 — Kanunun Sesi	M. ÇAĞATAY
2 — Şiir — Anadolu	N. N. EDGÜER
3 — Evimiz ve Lâtfi Kırdar	M. Azmi Önakin
4 — İş ve Hayat birliği olan sınıfın havası ve sınıfın müşterek eserleri	M. Rauf İnan
5 — Turizm bakımından Manisa	G E D İ Z
6 — Halkevleri	G E D İ Z
7 — Evimizdeki çalışmaların ana hatları	G E D İ Z

OKUYUCULARIMIZA;

- 1 — Gedizin bir yıllık abunası 120 kuruştur. Bu para evimizin himayesinde bulunan fakir ve kimsesiz okul çocuklarına harcanır.
- 2 — Gedize yazı ve abuna bedeli Halkevi başkanlığı adresine gönderilir.
- 3 — Kültür direktörü Rauf İnan, İspekter Ayhan Kara su arkadaşlarımızda Gedizin yazı ailesi içine girmişlerdir. Bundan böyle öğretmen arkadaşlarımızla her ana ve babayı çok yakından ilgilendirecek ertiksel yazılarını sunacağız.
- 4 — Gelecek sayımızda; Birinci sınıf öğretmenleri çalışma birliği faaliyetinden olarak « ilk sınıfta kelime usulile okuma ve yazmanın talebenin zati faaliyetine istinad ettirilerek neşekilde yaptırılacağını; ik faaliyetinden itibaren tahlile kadar bütün temrinlerle; gösteren; üzerinde emek verilmiş kıymetli bir yazı serisine başlayacağız.

GEDİZ

KANUNUN SESİ

Yazan ; M. ÇAĞATAY

Bundan iki sene evvel Kozan'ın Savruk yaylasına gitmiş, iki ay kadar kalmıştım. Daha o zaman orman kanunu çıkmamıştı. Yaylalara gidenler pek eyi bilirler ki yayla evlerinin hemen hepsi de ahşaptır. Her eser muhitin rengi ve biçimini taşıdığı gibi, yayladaki haymalarda tam manasile muhitin malıdır.. Yayla evlerinin kapusundan tutunda, tavanına varıncaya kadar her tarafta çamın, ardıcın kokusu ve rengi sezilir.. yaylaya çıkanlar

nabit yetişen ormanlarımızı çoğaltmağa değil, azaltmağa ve mahva uğraştı. Daha birkaç sene evveline kadar orman'lar, duvarsız, kapısız zan ediliyordu. Omuzuna baltasını takan herkes elini kolunu sallayarak süglün gibi ormanlarımızın içine dalar mütemadiyen keser, mütemadiyen ağaçları kemirirlerdi. Hatta bazı ormanlarımız da yerler ve semtler köyler arasında paylaşılmıştı. Çok kerre yanlışlıkla kesilen bir ağaç yüzünden köylüler arasında kanlı güşler olduğunu gözlerimizle görmüş ve mahkeme kayıtlarından okumuşuzdur.

Asırlarca işleyen balta ve hizar anado- a bambaşka bir güzellik ve renk veren leri cascavlak yaptı. İnsanların senece ağaçla kavgası, bir çok yerlerin, hay yetini kayp etmesine sebep oldu. Budan ayı yurdumuzun bir çok kısımları çam ardıcı tanımıyor; Bunları muhitinde istirmek için çam ve ardıça kucak kupa, vağon vağon toprak döküyür.ayet ağaç sevgisininde Cumhuriyetle beraber yurdumuza yayıldığını görüyoruz. daha henüz çiftçi olan, az yağmurlu tür-

TASHİH

ONUNCU SAHİFEDEKİ YAZININ BAŞLIĞI (HALK EVLİLERE) OLACAKTIR.

ların gaddarate katliâmına uğradı. Hüdayı

OKUYUCULARIMIZA;

- 1 — Gedizin bir yıllık abunası 120 kuruştur. Bu para evimizin himayesinde bulunan fakir ve kimsesiz okul çocuklarına harcanır.
- 2 — Gedize yazı ve abuna bedeli Halkevi başkanlığı adresine gönderilir.
- 3 — Kültür direktörü Rauf Inan, İspekter Ayhan Kara su arkadaşlarımızda Gedizin yazı ailesi içine girmişlerdir. Bundan böyle öğretmen arkadaşlarımızla her ana ve babayı çok yakından ilgilendirecek ertiksel yazılarını sunacağız.
- 4 — Gelecek sayımızda; Birinci sınıf öğretmenleri çalışma birliği faaliyetinden olarak « ilk sınıfta kelime usulile okuma ve yazmanın talebenin zati faaliyetine istinad ettirilerek neşekilde yaptırılacağını; ilk faaliyetinden itibaren tahlile kadar bütün temrinlerle; gösteren; üzerinde emek verilmiş kıymetli bir vazı serisine başlayacağız.

KANUNUN SESİ

Yazan ; M. ÇAĞATAY

Bundan iki sene evvel Kozan'ın Savruk yaylasına gitmiş, iki ay kadar kalmıştım. Daha o zaman orman kanunu çıkmamıştı. Yaylalara gidenler pek iyi bilirler ki yayla evlerinin hemen hepsi de ahşaptır. Her eser muhitin rengi ve biçimini taşıdığı gibi, yayladaki haymalarda tam manasile muhitin malıdır.. Yayla evlerinin kapusundan tutunda, tavanına varıncaya kadar her tarafta çamın, ardıcın kokusu ve rengi sezilir.. yaylaya çıkanlar şöyle bir ormanın içine girer gözlerinin iştığı çam, ardıç, meşe, hülâsa hangi nevi ağaç hoşuna giderse omuzunda taşıdığı balta ile zevallı ağacın boynunu kıvrırır. Bir veya muhtelif hayata son vermek işi evin büyüklüğüne, adamın insafına bağlıdır; Bundan başka odun, sırık, direk ve keyf için de bir sürü ağaç tıraş edilir. veya yere serilir.. O zaman yayla ormanlarını dolaşmış, yüzlerce vatandaşın bu ağaçlara kıydığını görmüşdüm.

Tabii servet kaynaklarımızın başında gelen zevallı ormanlarımız senelerce insanların gaddarate katliâmına uğradı. Hüdayı

nabit yetişen ormanlarımızı çoğaltmağa değil, azaltmağa ve mahva uğraştı. Daha birkaç sene evveline kadar orman'lar, duvarsız, kapısız zan ediliyordu. Omuzuna baltasını takan herkes elini kolunu sallayarak süglün gibi ormanlarımızın içine dalar mütemadiyen keser, mütemadiyen ağaçları kemirirlerdi. Hatta bazı ormanlarımız da yerler ve semtler köyler arasında paylaşılmıştı. Çok kerre yanlışlıkla kesilen bir ağaç yüzünden köylüler arasında kanlı döğüşler olduğunu gözlerimizle görmüş veya mahkeme kayıtlarından okumuşuzdur.

Asırlarca işleyen balta ve hizar anadoluya bambaşka bir güzellik ve renk veren yerleri cascavlak yaptı. İnsanların senelerce ağaçla kavgası, bir çok yerlerin, hayatini kayp etmesine sebep oldu. Budan dolayı yurdumuzun bir çok kısımları çam ve ardıç tanımayor; Bunları muhitinde yetiştirmek için çam ve ardıça kucak kucak para, vağon vağon toprak döküyor. Nihayet ağaç sevgisinin Cumhuriyetle beraber yurdumuza yayıldığını görüyoruz. daha henüz çiftçi olan, az yağmurlu tür-

kiye için yiyeceğiniz ekmek kadar yağmurada ihtiyacımız olduğu anlaşılıyor. O ormanlar bizim için yalnız yağmur deposu değil, aynı zamanda da yurdu süsleyen ve para getiren servet menbaıdır'larda. Böyle bir nimeti yok etmek, memleketi bir çok bakımlardan felce uğratmak demektir. Kıtıklar, yağmur duları kesilen ağaçlar yüzünden türk milletinin çektiği azaplar ve günahlar değil midir? İşte bunları etrafıca kavrayan ve düşünen cumhuriyet hükûmeti ağaca insan kadar kıymet verdi; ağaç kesen, ormanları zedeleyenleri para ve hapis cezasına mahkum etmeği kanun haline koydu...

1938 senesi temmuzunda Kozanın diğer bir yaylası olan Elmalıya gittim. Bu yayla Toros zencirlerinin bir boğumu olan Aladağın tam karşısındaki dağlardan birisinin eteklerine düşer. Bu yayladan torosları ve bilhassa aladağı her zaman seyre etmek mümkündür. Yeni yaylamda iki sene evvelki gördüklerimi sevinçle söyleyebilirimki görmedim. Her eli baltalı, her yaylalı kardeş torosların tepesinde, eteğinde cumhuriyet kanunlarının önünde eğiliyor. Ve vatandaşa bir odun, bir keresta veya bir kaç dal getirmesini söylediğiniz zaman derhal arzunuzu red ediyor, « ağaç kesmek yasak » « ağaçları korumak ödevdir » diyor. Kanun karşısında şehirli, dağlı, münevver ve cahil her vatandaşın böyle bir harekette bulunuşu millî menfaat ve şuurun yurdun her tarafında perçinleştiğini ilân eden en iyi deliller olamaz mı? Bu sözleri işittğim, hadiseleri bizzat seyre ettiğim yerler ne Ankara, ne İstanbul ve ne de İzmirdir; Burası İmparatorluk devrinde birçok insanların tavuk gibi boğazlandığı, besmele ile gezindiği yerlerdir. Halbuki cumhuriyet hükûmeti ve yurda saadet ve huzur bağışlayan kanunları dün-

Anadolu

Çaylar bu zümrüt yerin
Sanki bir elmas yolu
Dağlar, Şellâlelerin
Nağmeleriyle dolu

*
**

Her ovası, her dağı
Andırıyor uçağı
Zümrüt, Yeşil toprağı
Rûzgârı çam kokulu

*
**

Türk oğluna bir ana
Bak şu güzel vatana
Kâbe olsa cihana
yaraşır Anadolu

N. NAFİZ EDGÜER

kü osmanlı imparatorluğunun kanlı mezbahalarını, eşkiya yuvalarını bu gün bir saadet yuvası haline soktu. Artık bugün toroslar ve ağırlar Cumhuriyetin birer sadık hizmetkârları ve yardımcılarıdır bundan ötürü aladağda bulgaz dağında, boz dağda gezerken saçımızın bile bir telinin kıpırdamadığı his ediyoruz. Sanki orası evimizin içi ve bağçesi imiş gibi doluyoruz. Hepimizde burada salanacak bir baltanın atılacak bir silahın sesini kanunun gözü görecektir, kulağı işidecek, yurdun her tarafı saniyesinde duyacaktır, kanaatı vardır.

Dağ başlarında gezen vatandaşa baltasını bıraktıran, çünkü martınlı yol kesicileri bu gün alınının terile para kazanmağa sevk eden, çünkü baykuş ve eşkiya yataklarını saadetin yuvası ve beşiği yapan Cumhuriyet hükûmetinin kanunları ve onun içimizde dışımızda yarattığı sevgi ve saygı değil midir?

M. ÇAĞATAY

EVİMİZ VE LÜTFİ KIRDAR

Yazan: M. Azmi ÖNAKIN

İşi ve enerjisinin değeriyle iki yıldır kalplerimize sevgi ve saygı dolduran kıymetli İlbayımız ve Parti başkanımız Doktor Lütfi Kırdar; Bu günlerde bize ayrılıklarının tabii teessürlerini de vermiş bulunuyorlar...

Bu teessürlerimizi; mesailerinin en büyük şahsiyetler ve makamlar tarafından takdir ve büyük Reiscümhurumuzun ve Parti genel sekreterimizin iltifatlarına mazhar olarak memleketin en önemli bir yerinde vazife başına getirilmesiyle teselli ediyoruz.

Sayın İlbayımızı istihâf edecek zatın aynı yoldan ve aynı gayelerle bizi ve evimizi tatmin edeceğine; Cumhuriyet hükûmetine ve Cumhuriyet Halk Partisine olan büyük bağlılık ve güvenimizle inanmış olmakla beraber; Kırdarın baştan başa muvaffakiyetler ve alkışlarla dolu yüksek mesaisine evimiz cebbhesinden kısa çizgilerle olsun bir göz gezdirmekten de kendimi alamıyoruz...

O; geldiğinde tek katlı bir salonla; mobilyesiz; azası az; muhite göre verimi yavan bir Halkevi bulmuştu. İki yıl sonra bugün; Türkiyede mevcut Halkevlerinin bini itibarile en modern; teşkilât bakımından en verimli; her zaman dolup boşalan ve muhitde inkılâbın en keskin akışlarını aksettiren; Cumhuriyet Halk Partisinin dilediği yolda işler başaran; her yerde ve her zaman her türlü mesaisile Manisamızın övünebileceği bir ev bırakarak ayrıldılar...

Büyük Halk yığınlarının Halkevleri vasıtasile birleştirilmesi; hazırlanması. İnkılâbın yurd içinde yayılıp; Parti prensiplerinin halk tarafından benimsenerek ve idealimizin en kestirme yoldan tabakkuku, ebedî Şef Büyük Atamız tarafından emre-

dildiği gündenberi Halkevi açılan her yerde bu uğurda emekler sarf ediliyor, alın terleri akıyor...

Fakat biz evcilere Halkeyinin bu işleri nasıl başarabileceğini; gayeye nasıl ulaşabileceğimizi; çalışmalarımızın ne yolda verimli olabileceğini, bu işleri pek iyi kavramış bulunan ve Cumhuriyet Halk Partisinin değerli bir elemanı olan Lütfi Kırdar belletti...

Yurdun refahını her şeyden evvel Kültürel kalkınmada gören sayın Başkanın bu işe yel yapmaktan, cadde açmaktan, okul kurmaktan önce başlamış olması da bu husustaki paha biçilmez takdirlerinin ve yüksek görüşlerinin bir alâmetidir.

Manisamızın her türlü derdine el atarak kıymetli ilbayımız, evimizin iki yıllık çalışmasıyla da bizzat alâkadar olmuş ve bütün şubelerin faaliyetlerini bir azadan ziyade takip buyurmuştur.

Resmî vazifelerinden her akşam geç vakit eylerine ve istirahatlerine giderken Halkevine uğramadan gitmemegi; evin en küçük teferruatlı işlerle bizzat meşgul olmayı adeta en mühim itiyadları ve işleri arasına almış bulunuyorlardı...

Lütfi Kırdarın memleket kültürü; yurd imarı bakımından büyük mesailerini, ölçüsüz irade ve enerjilerini, yarattığı samimiyet ve sevgiyi burada kelime kalıblarıyla ifadeye imkân göremiyoruz...

Onun kurduğu, yaptığı ve yarattığı varlıklar: onu en belâğ övecek ve anacak birer minnet abidesidirler.

Kıymetli muzaheret ve direktiflerle ve ondan aldığı coşkun imanla çalışmakta olan evimizin aynı hızla muayyen hedefine devam edeceği tabiidir. Lütfi Kırdara yol açıklığı dileyen ve yeni vazifelerinde de uğurlu ve büyük başarılar elde edeceğine şimdiden güveniyoruz...

İŞ VE HAYAT BİRLİĞİ OLAN SINIFIN HAVASI

SINIF HATIRA DEFTERİ

VE

SINIFIN MÜŞTEREK ESERLERİ

Pek muhterem ve aziz kardeş;

Fikirler mecmuasında çıkan ve "Ders gezintisi" adını taşıyan üç tetkik makalenizi dikkatle tekrar okudum. 129 cu sayının sonuna not olarak kaydedilen on beş satırlık bir haşiye bu sefer dikkat nazarımı çok çekti. Burada sınıf şiir, sınıf hatıra defterlerinden ve albümünden bahs ediliyor. Maatteessüf okullarımızda böyle çok lüzumlu ve ehemmiyetli faaliyetlere henüz lâyık oldukları yer verilmiyor. Kıymetli notlarınızı okuduktan sonra yeni bölgemde bir inceleme yaptım. Bu nevi bir harekete tesadüf edemedim. Talimatname emrettiği için muhtelif yerlerde bulunan okul talebeleriyle muhabere yapıldı. Kart postal mübadele edilir. Bunlar bir müddet sınıf duvarına asılır. Toz, toprak ve pislik içinde kaldıktan sonra kaldırılır. Ondan sonra kimin elinde kaldığı ve nereye konduğu artık bilinmez olur. Çocuklarımıza verilen itiyadlar hep böyle sun'î, yamacık, fikir takip ve muhafazadan uzak bir şekildedir. Böyle bir terbiyenin neticesi ancak derbederler yetiştirmek olabilir. Yavrularımıza müsbet itiyadlar verecek, onları birbirlerine kaynaştıracak ve bu müşterek mesaiden iyi semereler alındığını gösterecek olan defterler ve albüm hakkında tenevvür etmek istiyorum. Bunları tatbik etmeden önce bu hususta kâfi derecede bilgi toplamak, tecrübelerden istifade etmek çok faydalı olacak.

Bunun için:

1 — Defterler birinci sınıftan beşinci sınıfa kadar tutulduğuna göre birinci sınıfta hattâ ikinci sınıfta hatıra defterini kim

yazacak ?

2 — Bu deftere neler kaydedilecek. Bir ders yılında yazılan şeylerin takriben kaç sahife tutması yahut kaç sahifeyi geçmemesi lâzım ?

3 — İkinci devrede bu defteri muayyen talebeler mi tutmalı, yoksa hatıraları çocuklar sıra ilemi yazmalı? Bu takdirde muayyen bir müddet tesbit edilmelidir ?

4 — Hatıraların sınıfca, tahrir vazifesi gibi, tesbit edilmesi uygun olur mu ?

4 — (Mükerrer): Hatıra defterine ayrılan bir talebenin yahut öğretmenin fotoğrafı konmalı mı ?

5 — Şiir defterine yazılacak manzumeler talebenin elindeki okuma kitabından mı alınacak; yoksa muallim ve talebe, hariçten münasip gördükleri ve hoşlandıkları parçaların da bu deftere geçmesini teklif edebilecekler mi? Bu takdirde teklif edilen manzumelerin kabulü ne şekilde olacak ?

6 — Bir ders senesinde, ilk üç sınıfta bu deftere nihayet kaç manzume yazılmalı, beş sene devam ettiğine göre ders yılları işaret edilmeli mi? Meselâ: 1935 - 1936 ve 1938 - 1939 gibi.

7 — Bu deftere geçen manzumeler talebenin ezberlediği parçalardan haric mi olmalıdır, yoksa ezberlenen şiirlerde bu deftere dahil edilebilir mi ?

8 — Şiir defterine girecek manzumelerin yalnız hoş gitmesi kâfi midir? Bunlar

ÜZERİNDE BİR MEKTUPLAŞMA

hakkında bazı evsaf ve şerait aramak icap eder mi? Ezcümle uzunluk ve lisan hususlarında nazarı dikkate alınacak cihetler var mıdır ?

9 — Sınıf albümüne ilk üç sınıfta neler girmeli. Tek resimlerin girmesi doğru mu? Toplu resimler daha ziyade nelere ait olmalı ?

10 — İkinci devre albümlerine daha ziyade hangi neviden resimler girmeli ?

11 — Eğer öğretmen fotoğraf kullanmasını bilmiyorsa ve sınıfı talebesi arasından da bu işi yapacak birisi yoksa ders gezintilerinde güzel ve orijinal manzaralar nasıl tesbit edilmeli. Bu hususta neler düşünüyorsunuz ?

12 — Sınıf şiir ve hatıra defterleri ve sınıf albümü hakkında bizim memleketimizde yapılmış tecrübeler var mıdır? Diğer memleketlerde bunlardan ne gibi istifadeler temin edilmiştir ?

13 — Bu defter ve albümler hakkında yazılmış makale, risale veya kitap mevcut mudur ?

Muhterem kardeş;

Bunlardan başka sizden bir şey daha öğrenmek isterim. Ben okullarda, müfredat programında yazılı olan, tatbikat bahçeleri yapmak ve müsait okullarda tavuk, güvercin, tavşan gibi hayvanları yetiştirmek için çalışıyorum. Bu vadiye elimde kâfi derecede malzeme yoktur. Bunun tedrisi ve terbiyevi kıymetlerini tebarüz ettiren sizin yahut diğer meslekdaşların etüdleri varmıdır? Bunlar neşredilmiş midir? Edilmişse nerelerde bulunuyor? Eğer Fransızca yazılmış eserler varsa onlardan da biraz istifade edebilirim.

Sizin birçok işleriniz vardır. Kıymetli zamanlarınızı zayi etmemek ve bilhassa suiistimal etmemek isterim. Fakat beni

tenvir etmekle birçok meslekdaşlarınızı da irşad etmiş olacaksınız. Bundan başka bütün vakitlerinizi uğurlarına feda ettiğiniz memleket çocukları da müstefid olacaklardır. Sonsuz hürmetlerimi sunar ve gözlerinizden öperim. Cevaplarınıza muntazır olduğumu ve bu hususta mümkün olduğu kadar beni etraflı ve çabuk tenvir etmenizi rica ederim.

Manisa : / / 1938

Aziz kardeşim !

Biri bir buçuk ay önceki, biri daha sonraki tarihli iki mektubunuz daima karşımda, gözümün önünde gözümle beraber göğlüme itablı hitablarını her an yağdırarak duruyorlar. Aylar var ki, elimin ve sesimin dokunabildiği kimselerden başka hiç bir sevdiğe bir cümle ile olsun seslenmek imkânını bulamadım. Bir zamanlar hayatımın en zevkli bir meşguliyeti olan mektuplaşmak, bugün hasretini çektiğim bir mazhariyet oldu.

Yıllar var ki, idare hayatına atılalı beri, hep bu mazhariyete hasret içindeyim. Bir zamanlar en tatlı ve en zevkli bir fikri faaliyet olan mektuplaşma, şimdi her gün acısını kuvvetle his ettiğim bir mahrumiyet, en mübrem ihtiyaçlar içinde dahi kısa bir mektup yazmak elime nadir geçen fırsatlardan. İşte bu şartların geciktirdiği cevabı, almadığınız günlerin sitemleriyle, aldığımız günün izahını karşılaştırarak vaziyetimdeki mazur göreceğiniz tarafları bulacağınızı düşünüyor, ayrıca sebebler, mazeretler yazmak, aklar dilemek kısmını bir tarafa bırakıyorum.

Bugün her zaman hatırladığım, içimde yaşattığım arkadaşlarla konuşmak için elim geçen şu ilk fırsatta ilkin sizden başlıyor, size sesleniyordum.

— Devamı 8 nci Sahifede —

TURİZM BAKIMINDAN MANİSA

III

YAZAN: GEDİZ

kolile memleketin her tarafına bağlanmıştır. Bu kollar üzerinde her günkü ekspreslerden başla günlük O'ray seferleri de Alaşehir, İzmir, Soma - İzmir irtibatı kuvvetli temin edilmiştir. Ayrıca Manisa'nın etrafındaki bütün ilçeler ve şehirlerle muhtelif otobüs ve otomobil irtibatı vardır. Şehir içindeki geziler için her nevi vesait temini çok mümkündür.

Urganlı Kaplıcaları:

Bozkırların kalbini denize bağlayan, yeşil Gediz vadisi ve Manisa - Salihli yolu üzerinde Tren, Otobüs, Otoray gibi çeşit çeşit vasıtalarla her tarafa bağlı bulunan urganlı uğrak bir yerdedir.

Manisa - Salihli Demir yolu üzerinde Turgutlu merkezine 10, Urganlı istasyonuna 4 kilometre mesafede Gedizin sağ sahilinde gayet zengin bir kaplıcadır. Güllane Fizikoterapi profesörü Doktor Nüzhet tarafından verilen bir rapora göre: Su, madeni az, Karbunatsodik Kalevi gazı fazla sıcak (Hyperthermal) sular sınıfındandır. Menbada ölçülüşüne göre suyun litresinde % 95 M. C radyo aktivite (Radon) vardır.

Şu hastalıklarda müstet tesirleri vardır:

- 1 — Sürekli ve süreksiz romatizmaları;
- 2 — Asap afetlerinde nevrit ve nevranjiler vak'alarında istifade edilir;
- 3 — (Lombago) gibi ada'e ağrılarınin tedavisinde;
- 4 — Kırık, çıkık ve burkulmalardan mütevellit mafsallarda husule gelen yapışıklık, deveran vazife teşevvüşünden mütevellit ağrıları ve irtisaklar bu sularla yapılacak tedavide şifayap olurlar.

5 — Eviye ve kalp hastalıklarında da mühim tedavilere yarar.

6 — Gazı kaçırılmadan soğutulmaları içildiği takdirde tenbel ve ifrazı az olan (dispepsilerde) ve yine sıcak olarak teskin maksadiyle ağırlı mide bozukluklarına tavsiyeye şayandır.

Kaplıca etrafında mühimce bir saba bataklık idi ise de mühim bir kısmı yakında kurtulmuştur. Ağaçlandırılmasına da çalışılmaktadır. Buranın mutahassıs bir etrafından yeri ve şekli tayin edilecek elli kişilik bir otele ve Banyo teslatına şiddetle ihtiyaç vardır.

Vilâyetimizin ikinci turist merkezi Salihlidir.

A) Tabii manzarası:

"108," Rakımında bozdağın eteğinde bulunan Salihli bir turizm merkezi olmak itibarile bütün hususiyetleri kendi nefsinde toplamıştır. Salihliyi Ödemişle bağlayan Allah diyen - Bozdağ yolu Kurşunlu kaplıcalarından geçer. Yeşil çamlı yamaçlar, yeşil çamlı vadiler arasında Bozdağa çıkar. Bir yanı göğe kucak açmış bozdağın tepesinden semaya çımlarile yükselen Allah diyen yamaçları bir tarafa de dünyaya ve tarihe uzanan talihli Gediz vadisine doğru iner. Tabiatın birçın eline ve kendi alınının yazısına terk edilmiş olan bu yerler bir zamanlar biraz cesaretli birkaç eşkiyanın, Çakırca Alinin ve arkadaşlarının yiğitlik saçtıkları bir imparatorluğu acize düşürdükleri halde bugün huzura hasret çeken insanlara en şefkatli bir anne gibi kucağını açmış kendisine gelecek olanlara sağlık, güzellik, sükûnet, ferahlık, neşe ve yeni hayat arzusu

vermek için bekliyor. Allah diyen, burada yapılacak bir otelle yazın serinliğe, kışın kış sporlarına ve her mevsimde Kurşunlu kaplıcalarına bir hayli turist çekecektir.

Salihli Kurşunlu kaplıcalarına 6 kilometre, Allah diyene 11 kilometre, Bozdağa da 25 kilometredir.

Bu yamaçlar baştan başa çamlarla örtülü ve vadileri sularla doludur. Havası gibi suyu itibarile de çok güzel bir yer olan Allah diyen, bu yıl yapılmış ve bitmiş olan yolile şimdiden kendisine meraklıları çekmektedir.

B) Tarihi Servetleri:

Tarihi servet ve kıymeti itibarile de Salihli bütün Türkiye'nin en büyük mazhariyetlere malik olan yerlerinden birisidir.

(1) Sart harabeleri:

Kaza merkezine 10 kilometre mesafede meşhur Sart harabeleri, eski Lidya krallığının merkezidir ki teşkilâtsizliğe rağmen her bir memleket içinden ve dışından bir hayli meraklı insan çekip getirmektedir.

Amerikalılar tarafından vaktile yapılmış olan hafriyat neticesinde ortaya çıkan eserlerden mevcut olanları Sartın eski çağın ne büyük, ne mamur ve ne mühim bir merkezi olduğunu göstermektedir.

Muazzam sütunların silüetlerini çizdikleri muhteşem binalar, mabetler, tiyatrolar mevcut eserlerle insanın hayalinde kendi kendilerini tamamlamakta ve canlandırmaktadırlar.

(2) Bin tepeler:

Eski çağın Sart gibi muazzam bir şehrine lâyık ve eski Mısırın Ehramlarına benzer bir eserler silsilesi olan Bin tepeler, yalnız memleketimizde değil, bütün dünyada eşine rastlanamayan bir tarih hediyesidir.

Mısır Firavunlarının Ehramlaşmış gurununa bir nazire olsun diye Lidya krallarının kendi azametlerine şahit ve kendi yücutlarına mezar olarak insan eli ve insan kuvvetile, tabiat kudretinde bir harika şeklinde yaptırdıkları bu sayısız tepeler Marmara gölü kenarından Gedize doğru dalgalar halinde arka arkaya uzayıp giden bir silsile şeklindedir.

Duran bir su (Marmara gölü) ile akan bir suyu (Gediz çayı) arasında yükselen bu yapma dağlar tarihin derinliklerinde bu günlerin tarihine dikilmiş seyreden, bu gün yaşayan ve ilk Türk şehirleri olan Adala ve Poyraz dağları köylerine heybetle bakan bu günde dünü yaşatan, yarına bu günü nakledecek olan bu şahitkalar Mısırın dünya dilinde destan olmuş Ehramlarından sonra kendilerine lâyık olan destanları da dünya dillerine Manisadaki turizm hareketile yayacaklardır.

(3) Allah diyen harabesi:

Salihli - Bozdağ yolu yapılırken tesadüflerle bazı yerleri kazılarak ortaya çıkan ve Salihlinin Tarihi kıymetini arttıran Allah diyen harabeleri, burada zengin yazlık bir şehir kalıntısının izlerini göstermektedir. Bir hafriyat yapılması henüz göze alınmayan burada görülen mozayıklar, sütunlar, divarlar, mezarlar buranın ihtişamlı bir çok eserleri sinesinde taşıdığını göstermektedir.

Sarta giden su yollarının burada kalıntılarına rastlanmakta, eski çağ sartlarını, Lidya kahramanlarını doyuran sular, bugün burada kendilerini ziyaret edenlere iştah ve lezzet veren tatarile şifa sunmaktadırlar. Buranın eski sart krallarının yazlık sarayları olduğu tahmin edilmektedir.

Mektubumda bana böyle tatlı bir mevzu üzerinde konuşmak, bir kaç satır yazı yazmak vesilesini verdiğiniz için size içten teşekkürlerimi kayt etmezsem içimde büyük bir boşluk kalacak.

Şimdi asıl mevzua, sorularınıza geleyim:

Sınıf hatıra defteri, şiir defteri, gezinti defteri, sınıf albumü, sınıf sağlık defteri... ilâh gibi birinci sınıftan başlayup son sınıfa kadar işlenecek, genişliyecek, tamamlanacak ve o sınıfın kıymetli bir hatırası olarak okula bırakılıp veda edilecek eserlerin hapsine birden "sınıfın müşterek eserleri," diyoruz. Orada o eserlerde bütün bir sınıfın, o sınıftaki bütün talebenin, isterse bir kaç aylık bir tesadüfle o okulda o sınıfta bulunmuş olsun, bir hayli hatıraları tesbit edilmiş ve her talebenin o eserler üzerinde emeği geçmiş olduğu için bunlara; topun birden "sınıfın müşterek eserleri," denir. Bunlara ait yalnız bir kaç yazının iki yıl önce "Recep Bilge," isminde uyanık bir baş öğretmen arkadaş tarafından İzmirdeki "kültür mecmua," sına-galiba 52 nci sayısına- yazılmış olduğunu hatırlıyorum. Başka bir yerde her hangi bir yazının bulunup bulunmadığını hatırlayamıyorum. Onlardan vazgeçtik, Tarih dersinin bel kemiğini kuracak olan (tarih şeridi), ilk devrenin tabiatı taraassudunun anadireği olan "yıl şeridi," hakkındada vüzhlu bir yazıya her hangi bir yerde rastlamaya imkan yoktur. (tarih şeridi) hakkında vaktile müzeler müdürü Hamit Zübeyr talim ve terbiyeye bir teklif yapmış, o da ne olduğunu pek iyi izah edememiş olacak ki :

— Hamit Zübeyr bir örnekyapsında görelim,, kararını çıkarmış. Örnek halâ yapılacak, derken geçen yıllardan birinde her halde tarih kitapları hakkında muallim ve müfettişlerden istenen raporlardan, birinden almak suretile bizim yeni "ilk okul öğretim programı," na tarih şeridi yüksek bir savlet ve satvetle girmiş; bilmem kaç kişi yapıyor; anlıyor ve anlayarak yapıyor.] Bu itibarla "sınıfın müşterek eserleri" üzerinde hepimizi aynı görüş ve anlayışla iş yaptırmaya götürecek yazıların bulunduğunu zan etmeyorm.

"sınıfın müşterek eserleri," nin nasıl hazırlanmış üzerinde bilgilerimi arz etmeden önce onun hangi sınıflarda ve ne gibi şartlar altında hakiki değerini bulacağını yazayım:

Bu gün bizim mekteplerimizden birine o mektepten bir kaç yıl önce mezun olmuş bir talebasi gelirse; içinde çocukluk ömrünün en güzel yıllarını ve günlerini geçirdiği o mektepte o günlerin en ufak bir hatırasını bulamaz. Kup kuru odalar, kup kuru eşya soğuk görünüşleriyle onun, onlarla beraber geçmiş günlerinden ona hiç bir şey söylemez, hiç bir şey anlatmazlar. Ömrünün o en güzel yılları, o en güzel baharları o kuru dört duvarlar arasında bir kibrit gibi yanmış geçmiş olur. Hele eski muallimlerinden de samimi ve hisli birine rastlamazsa, içinde ne sebebini, ne de mahiyetini izah edemediği bir umutsuzluk ve kırgınlıkla oradan döner, uzaklaşır ve bir daha oraya uğramak istemez.

Onun, hayatı için o en heyecanlı, o en tatlı, o en hoş saydığı günlerden, yıllardan bu binada hiç bir şey kalmamış. Halbuki onun varlığını o yıllar doldurduğu gibi, hülyelerini bu bina ve o binada her şeyisini, duygularını, düşüncelerini, beraber yaşadığı, beraber pay ettiği arkadaşları doldurur. Bu günse onların hiç birinden hiç bir ses kalmamış gibidir. Her şey unutulmaya gömülmüş. onların yerine resmiyetin soğuk ve fasızyüzü ortaya çıkmış. Bu ne büyük inkisardır, ne büyük bir hüsrandır. Koca yıllardan, anbara atılmış bir kaç defterin tozlu yaprakları arasında bir kaç kayıt vardır. Başka hiç bir şey.

Amma aşağı yukarı sınıfların hayatı da böyledir. Bir dershanedeki talebe arasında bir daire veya müessesedeki insanlar arasındaki yakınlık ve samimiyetin dahi hiç bir parçası yoktur. Çocuklar kendi kendilerine ne kadar samimiyet ve arkadaşlık kurabilmişlerse, ne kadar duygu yaratabilmişlerse işte o kadar. Dershanede öğretmen — pek az görülen müstesnaları bir tarafa ayırır, hesaba katmazsak—her çocukla resmiyetin, talimatnamenin, eğer onlarda yazılı değilse, talimatnameden alınmış görüşlerin soğuk emirleriyle münasebetlerini tanzim eder.

Bir çocuk bir gün mektebe geç gelirse öğretmen talimatnamenin bu husustaki maddelerini hatırlamaya ve tatbika çalışır. Bir gün vazifesini yapmamış bir kaç çocuk için talimatnamede pek bir şey yoksa, ne yapacağını şaşırır. Çocukların oradaki yetişme hayatı adeta bir fabrikadaki işçilerin iş hayatı gibi tanzim ve koturöl edilir. Onun şiddetli ve sıkı disiplini burada hakimdir. Burada o resmiyet, o ciddiyet, o soğuk hava yaşar.

Halbuki çocukluk, hayatın en sıcak, en samimi, en duygulu, en resmiyetsiz, en garaz, en ivazsız çağıdır. Denebilir ki: Cemiyetin hayatında hakim olan kaideciliği, merasimi, yapmacılığı, samimiyetsizliği, yalancı hürmet ve nezaketi, riyakârlığı çocuk, mektep hayatının basma kalup ona kabul ettirilen ve hiç bir parçası onca sebebile izah edilemeyen resmiyetinden ve icaplarından öğrenir, alır; ister istemez kendisini ona uydurur, aten itiraz edemez. Aksi halde hareket etse heman çarpılır. Yeni mektebe gelen çocuk öğretmene: Bak sana abla! yahut, teyzel yahut, ağabey! yahut, amuca! dese heman karşısında ya soğuk ciddi ve sert bir çift göz yahut hayretli, istihfalı dudaklar yahut da alaycı yanaklar üzerinde gülün kaşlar görür.

Çocuklara daha ilk gün'lerinden onların anlayacağı dille, onların duyacağı hisle seslen ve iş hayatının, çalışma hayatının icaplarını onlarla beraber konuşup aptar ken, kendisini unutan, kendisini sınıfta ön safta merkezde bulundumayarak çocuğu ve onun hayatını, onun duyuş, düşünüş ve anlayışını en öne merkeze alan kaç arkadaş vardır?

Sınıfında tam bir birlik, tam bir hayat beraberliği, tam bir ahenk olan kaç tane?

Bir kısım hevesli arkadaşlar da var ki, bunu yamak isterken zekâ ve duygularının bütün nazımlığını elden geçirerek her çocuğu kendi havasına bırakmak tedbirsizliğine düşüyorlar ki onlar da tam manasıyla bir düzensizlik bir ahenksizlik, uyumsuzluk içinde bütün iş ve çalışma hayatlarını iltiraba sokuyorlar.

Sınıfın müşterek eserleri o an hatıra defterleri, sınıf albumü... İçinde tam ve eksiksiz bir birlik ve beraberlik hayatı, iş ve hayat birliği, iş ve hayat arkadaşlığı yaşayan sınıflarda olur. Öğretmen aydın ve açık bir şururla kendisiyle talebesi arasında ve ayrıca çocukları arasında tam bir arkadaşlık, tam bir beraberlik kurabilmişse; bu eserler onun sınıfında manalı, kıymetli ve hatta ihtiyaç olur.

Öğretmenin sınıfında vücûda getireceği, yaratacağı bu hava tıpkı her ferdi birbiri üzerine titreyen hisli, sevgi dolu, ve uyumlu bir ailedeki hayat gibidir. Öğretmen bu ailenin bir ferdi bir az da onun başıdır, aile reisi. Her çocuk o sınıfta, o ailedeki gibi üzerinde titrenen her şeysile alakadar olunan hakikatla, samimiyetle sevilen bir arkadaş, bir kardaştır. Bu havanın hüküm sürdüğü sınıfta, inzibat denenen korkunç hayal veya "inzibatsızlık" denenen ananev tehlike derdide kalmar. Zaten inzibat ve otorite rinin ve görüşünün girdiği sınıfta, öğretmen bu korku ile yaşayan sınıfa iş ve hayat birliği yaşatmak mümkün olamaz.

İlk, güleş, şen, kayrayan çocuk ruhlari, nin o sınıfta çiçek açmasına imkan yoktur. Çocukluk güneşide o sınıflarda ısla açamaz.

Ruhunda samimiyeti, sevgiyi ve duyguyu bir ışık gibi yakmadan, bir güneş gibi açmadan; olgun bir baba, bir ağabey, veya uyanık bir anne veya bir abla ruhile kendisini hatırlamadan, bir öğretmenin kendi sınıfında bu havayı yaratmaya kalkması; ya gülünçlüğe veya zevallılığa düşmek olur. Ya az zaman sonra yaptığına pişman olarak inzibat kurbacını eline almak mecburiyetine düşer; veya sınıfında hiç bir sesin, hiç bir fikrin hüküm süremediği bir karma karışıklık içinde ipin ucunu elinden kaçırm.

Bu günkü cemiyet ne garip teadlarla doludur! Hayatımıza resmiyeti, soğukluğu, yapmacıklığı o kadar kuvvetle mal etmiş ki, kendimizi onlardan kurtarıp samimiyete, saflığa içliliğe duygululuğa dönmemiz güçleşmiş, adeta imkân dışılaşmış, hepimiz hayatımız n bu en güzel varlığını kayp etmişiz. Hem öyle kayp etmişiz ki, bulmamız da zor oluyor.

HALKEVLERİ

Halkevleri, her şeyden evvel öğrenmek ve öğretmek yuvalarıdır. Halkevleri öğrenmek vazifesini muhitte bulunan münevverler vasıtasile yapıyorlar. Bu husus Halkevlerinin bilhassa geniş muhitlerde ellerine geçirdikleri ihtisas sahipleri vasıtasile kolaylıkla olabiliyor. Bunun yanında yürümesi, bununla kol kola gitmesi lâzım gelen öğrenmek vazifesi ve bu öğrendiklerini muhitlerine yayma işi daha zor ve daha etraflı olduğundan biraz geride bulunuyor.

Halkevlerinin öğrenme vazifesi, Türk ruhunu, Türk dilini, Türk edebiyatını, - toptan bir tabirle - Türk Folklorünü tetkik etmektir. Bu sahada vatanın her yerinde oturan her vatandaş çalışmalı ve elinden geleni yapmalıdır. Yapılacak iş bir gramofon plâğı gibi aldığı aynen nakletmek, bilhassa kendisinden

1 — DESTANLAR :

«Düğün, Ölüm, Hicret, Kıtık, Muharebe, millî mücadele ve sair destanlar, Ağıtlar.. Haydut, Eşkiya, Mahbus hayatından bahseden destanlar.

2 — maniler, türküler, Niyetler :

A — «Muharebe, Düğün, Ölüm, Hicret, Kıtık, Millî mücadele manileri, Türküleri.

Efe, Zeybek, Çoban türküsü ve manileri.

İçki meclislerinde söylenen mevzun sözler.

B — Bazı satıcıların mukaffa sözlerle mal satışları.

«Son zamanlarda Nane şekeri satan bazı çocuklarda böyle söylerler.. Bunların içinde iyileri bulunuyor, bir

hiç bir şey katmadan nak'etmek lâzımdır.

Eli kalem tutan her arkadaş bu hususta en büyük yardımı yapabilir. Yapılan bu iş ilk nazarda ehemmiyetsiz gibi görünür. Fakat hasta teşhis edilmeden ilaç verilemez : Millet ruhunu anlamadan da onunla anlaşmağa imkân yoktur. Büyük adamlar mensup oldukları milletin ruhunu en iyi bilen insanlardır.

Bizde bunu göz önünde bulundurarak bu yolda bir kısım sualler tertip ettik. Arkadaşlarımızın bu suallere verecekleri cevap memlekete yaptıkları en büyük faydelerden birini teşkil edecektir. Doğrudan doğruya Halkevi Başkanlığına yollanacak olan bu cevapları, yollayacaklara, vazifelerini yaptıkları için şimdiden teşekkür ederiz.

HALKEVİ

çokları mağşuşdur. Buna rağmen aynen yazılmalıdır..»

C — Çocukların oyun oynarken veya ebe ayırırken söyledikleri mukaffa sözler.

3 — mevzun mezar kitabeleri, nefesler, Türkçe dua parçaları, mevzun övmeler ve mukaffa mektuplar

4 — EFSUNLAR :

«Eski dinlerin Babiyesi olae itikat ve hurafelerle ilgili dua ve efsunlar.. (Halk bu gibi efsunlara kıymet ve kudret atfeder, Özenerek saklar, Sırını başkasına söylerse artık tesiri kalmıyacağına inanır.. Onun için, toplayıcı burada ancak gözetlemekle iş görebilir.)

5 — FIKRALAR :

«Bunlar küçük küçük hikâye ve telmihlerdir. Züğürtlük, Zenginlik, Hasislik, Abdallık, Oburluk, fazla şişmanlık üzerine söylenir.»

6 — ATALAR SÖZÜ :

Herkes tarafından söylenen ve bilinenlerden gayrisi yazılacaktır. En doğrusu, toplayıcı işitmediği ve bilmediği bir atalar sözü duyunca kaydetmelidir..»

7 — BİLMECELER :

«Köylü kadınları arasında pek münteşirdir. Gece toplantılarının başlıca eğlencesidir. Herkes tarafından bilinenlerden gayrisi kaydedilecektir.

Meselâ : Küçük bir arabıcık, başındır tablacık.. Halkta bu bilmecelerin çok güzelleri bilhassa mevzun olanları vardır.

8 — MASALLAR :

«Peri masalları; panişah, şehzade, vezir, dev masalları, hayvan masalları ve saire..»

9 — LÂTİFELEB :

«Hoca Nasraddine izafe edilen hikâyelerden maada lâtifeler.. Bektaşî, Safdil Türkmen ve Yörük, Korkak ve Hilekâr Bezirgân lâtifeleri..»

10 — Halk inanmaları, halk âdetleri :

«Doğum ve çocukluk bayatı, çocuk olması ve olmaması için ne yapılır. Oğlan veya kız olacağı nereden bilinir.. Doğumu kolaylaştırmak için ne gibi çarelere baş vurulur.

Dişli doğan ve anasının karında ağlayan çocuklar hakkındaki itikatlar.. Al basması, al karısı..

İki loğusa, çocuklarile beraber karşılaşırlarsa ve kırklı bir köpek loğusanın üstüne gelirse ne yaparlar..

Çocuğu yaşamıyanların baş vuruldukları çareler..

Daima kız doğuranlar, erkek çocuk doğurmak için de ne yaparlar..

Çocuğu Cin çarparsa,

Çocuğu odadan yalnız bırakmak mecbuziyeti hazıl olursa ne yapılır.

Cin çarpmasına karşı tedbirler..

Vaktinde konuşmıyan ve vaktinde yürümıyen çocuklar için ne yaparlar..

Diş bulguru ve diş hedıği merasimi Buğday haşlama..

Çocuklara, satılmış, Saltı, Dursun, Adıgüzel, Temel gibi adların konmasının bebi.

Sabılıkte ölen çocuklara ait itikatlar..

İçkiye, suya, yemeğe katılan kocakları sevgi ilâçları..

Kız kaçırma, kız oynatma âdetleri..

Evlenmek istediğini, ailesine nasıl haber verir..

Kim kiminle evlenebilir, uzak yakın akraba meselesi..

Görücü, dünür, nişan, nişan okuma, nişan yolu, ağırlık, yavuklu şeraiti, çeyiz altına davet, düğün okuntusu düğün evi, davul, zurna, maşalama..

Çeyiz asma,

Çeyiz asmanın yer yer hususiyeti,

Kına gecesi,

Gelin müskası,

Gelin kapıdan çıkarken nasıl âdet vardır,

Gelin, yeni evinin kapısından girerken ne yapılır.

Urgan çekme,

Yol kesme âdetleri,

NİGÂH TAZELEME ..

Nikâh için uğurlu ve uğursuz sayılan aylar,

Düğün günü ağaç dikme âdeti var mıdır, varsa nasıldır.

GÜVEYİ BAĞLAMA ..

Kadınlara, kocaları tarafından söylenen tabirler: (Koroğlu, eksik etek, ayağı kanlı gibi).

11 — ADAKLAR :

"Kimlere adak adanır, kimler adak adar, kurban ile âlakadar adetler ve inanmalar. Horoz kurban etme adetleri.. "

Hastalık, sağlık adakları, işinin olması için adaklar..

Adaklar, nevakit ve nasıl ifa edilir.. Bu husustaki merasim ve adetler..

12 — HİDİRELLEZ :

Hıdırellez nasıl karşılanır, Sabahları çömlek usulü ve sebepleri,

Hasır yakma usulü ve sebepleri,

Çaya niyet atma usulleri,

Hızır arama..

Hızır nasıl tasavvur olunur.

Hızıra ait hikâyeler.

Murat ve Hızır ..

Hıdırellezde genç kızların evlenme dilekleri, bu dileklerin izhari şekli.

Hıdırellezde pişen yemeklerin (S) harfile başlayan Sebze, meyve ve hububatdan intiba. Ve saire.

13 — FALLAR :

Nelerle fala bakılır, kimler bakar, fal açma..

Fal bakmanın neveleri, âdetleri, hikâyeleri. Ve saire.

14 — BAYRAM ve KANDİLLER:

Üç aylar, Ramazani, karşılama, yıl orucu, Arife, Bayram, Bayramlaşma.

Bayramda küs barışma.

Mevlüt; adetler, inanışlar.

Muharrem

Namaz ayında namaz dayının alevi..

Namaz ayında baca kokusu.

Sıra gezme.

Ramazanın 27 nci günü ve saire.

15 MUHTELİF İNANIŞLAR :

Üçler: yediler, Kırklar tabirleri ve manaları.

Yıldızname,

Tılsım,

Cinleri bağlama ve çözme

Gece yarısı sıcak su dökmemek,

Gece eve tuz, sabun, kömür sokmamak,

Gece yolun üzerine tavşan çıkmasının doğurduğu şeametler,

ŞEYTAN,

Şeytan telâkkileri, şeytanın şahsi telâkkisi,

Kurukafa ve kesikbaş

İfrit

Hamam anası,

Kuyu anası,

Deniz kızı

Orman kızı.

İŞ VE HAYAT BİRLİĞİ OLAN SINIFIN HAVASI

SINIF HATIRA DEFTERİ

VE

SINIFIN MÜŞTEREK ESERLERİ

— Dokuzuncu sahifeden devam —

ÜZERİNDE BİR MEKTUPLAŞMA

Şu içinde bir tek çocukluk saflığı geçmeyen sınıflar; serbestliğini, neşesini, atılganlığını, şenliğini, kahkahasını kayp etmiş, basma kalıplaşmış çocuklarla dolu dershaneler; İşte bu günün cemiyetine yapmacık insanlar yetiştiren fabrikalardır. Ağızlarından bir tek çocukça, saf, temiz söz alabilmek için bütün muallimlik sanatkârlığını kullandığınız halde; bir türlü konuşturamadığınız, sizin hoşunuza gidecek sözü keşf ve istidlâl etmeye çalışıp ona göre konuşmak, size ona göre söz söylemek isteyen bir çocuk kitlelerinde ölmüş olan ruhu görünce; yapmak isterken yıktığımız kıymetin ne büyük olduğunu kim bilir kaç defa inkisarlı duymuşsunuzdur.

Şu, hani suyu çekilmiş ve kurumuş değirmenler gibi sesi duran ve bir türlü harekete gelmek, konuşmak, gülmek istemeyen sınıflarda, böyle havasız, duygusuz ve samimiyetsiz sınıflarda "Müşterek eserler," yapmaya kalkmak; onu az zaman içinde mihanikileştirmek basma kalıplaştırmak, manasızlaştırmak ve az zaman sonra da lüzümsüzlaştırıp bir tarafa atmak yani ö'dürmek olur. Onun böyle sınıflarda denememelidir. Önce bu sınıfların havasını değiştirmelidir. Ancak içinde yaşatdığı duygunun, birlik ve bereberliğin havasıyla öğretmenlik hayatı, iş hayatı kendisi için bir saadet olan, bir zevk, bir heyecan, bir huzur olan öğretmenin sınıfında "Sınıfın müşterek eserleri," hakikaten lüzumludur, ve eserdir..

Şimdi bunların ne olduğuna geçelim:

Bunların başında (Sınıfın hatıra defteri) gelir. Sınıfın hatıra defteri; birlik, beraberlik hayatının ilk gününden başlar. Eğer bu hayat, mektep hayatının da ilk günü ise, o

günkü hatırayı öğretmen yazar. Bütün sınıf hakkında olduğu gibi her çocuk için ayrı ayrı vaziyeti, yaptıklarını, yani öğretmenin kayıt etmeğe değer bulduğu her şeyi yazar. Çocukların yazı maharetine, hakimiyetlerine kadar hatıra defterinin öğretmen tarafından yazılması uygun olur. Fakat İzmirde Halit bey okulunda baş öğretmen ve öğretmen arkadaşların başka bir vasıta bulduklarını gördüm. Birinci sınıfta da aradan az bir zaman geçer geçmez hatıra defterlerinde yazı yerine resmi kullanarak bütün deftere hatıraları; çocuklar vasıtasıyla tesbit ettiklerini gördüm. Hemde çok güzel ve ok muvaffakiyetle,

Hatıra defterinin mevzuu; bütün sınıf ve bütün talebedir. Sınıfta her günkü hayattan başka, sınıf hayatında bir değişiklik olan her şey yazılır, tesbit edilir.

Bir gezinti, bir kitap, bir resimden tutunda, bir ziyaret, sınıfa birinin gelmesi, sobanın kurulması, karın yağması, karda oyun, resim çekilmesi, sınıf çiçekleri..ilâh ilâh gibi

Yukarıda dediğim gibi: Sınıf hayatında bir değişiklik olan her şey.... Bu da; basma kalıp bir ifade ile olmamalıdır. Öyle olursa tatsız ve kıymetsiz olur. Az zaman sonra hoşlanılmaz. Ruhsuz, arka arkaya bir sürü vak'a ile; Tarihin kuru cümlelerle ifadesinden başka bir şey olamaz. Sınıf hayatında ki bu değişikliğin çocuklardaki manzarasıdır hatıra defterine saptanacak olan..

Çocuklar neler yapmışlar, neler söylemişler, işte bunlar, böyle orijinal ve saf taraflar, meselâ sınıfta sobanın kuruluşu; yetişkinler için hiç bir değişiklik değilken, çocuklarda çeşit çeşit hareketler, fikirler, sözler uyandırır. İşte bunlardır kayıt edilecek olan.

Bunlarla beraber muhavereler de tabii. Hülâsa o değişiklik içindeki çocukların yaptıkları, ettikleri, söyledikleri. Görülüyor ki; bunun için çocukların serbest konuşmaya (serbest tahrir) alışmış olmaları şarttır.

Ancak serbest konuşma ve serbest tahrir iledir ki; vakalar bizzat yaşanabilir ve ifade edilebilirler.

Sınıf hayatının bu beraberce yaşantılarından başka her çocuğun hayatındaki, hususî hayatındaki vak'alar, değişiklikler, fevkalâdelikler yazılır. Tesbit edilir. [Bu tesbit edilir ifadesile yazılır, veya resmedilir demek isteyorum].

[Sınıfın hatıra defteri]

Sınıf için bir hatıra defteri olduğu kadar, çocuklardan her biri için de tek bir hatıra defteridir. Ve bu sayededir ki çocuklar; hatıra defteri tutmayı öğrenirler. Hayatlarının ve inkişaflarının tabii bir neticesi olarak büyü çağına girdikleri zaman; hatıra defteri tutmak arzu ve temayülü; 12 - 14 yaşlarında başlar. Tabii hatıra defterinin ne olduğunu ve nasıl yazıldığını bilen çocuklarda...

Yalnız buradaki fark şudur ki; çocuğun hususî hayatındaki o hâdise, o değişiklik, o oluş, aynile kaydedilmekle kalmaz; Onun karşısında sınıfın yaptığı hareket de kaydedilir. Yani sınıf birliği; sınıftaki her çocuğun hususî hayatı ile ya kından ve candan ilgilendiği gibi, o hayatındaki her hâdise karşısında da hareket gösterir, hareketsiz kalmaz. Meselâ: Çocuklardan birinin annesi veya babası veya evindeki bilmem nesi hastalanmıştır. Sınıf hememen harekete geçer. Ona bir demet çiçek gönderir. Güzel, resimli, renkli bir (Geçmiş olsun) yazar. Tehlikesiz ve kolayca ziyaret eder. Sınıftan bir çocuk hasta olursa,

tabii onun karşısında bütün sınıf daha büyük hassasiyet ve samimiyetle harekete geçer, hastalığının seyrini dahi takip eder. Her gün, belki hattâ günde birkaç defa...

Çocuklardan birinin küçük bir kardeşi doğmuş olabilir. Onun doğuşu; aile içinde olduğu gibi sınıf içinde de bir hâdise olur. Yine tebrikler, renkli, resimli, sanatkârane tebrikler, çiçekler, belkide Sınıfta yapılmış, hazırlanmış küçük bir hediye gider. Nevzadın ismi; ailede olduğu gibi sınıfta da bir mesele olur. Çocuklardan birinin evine biri gelmiş, veya evinden biri gitmiş olabilir. Bunlar da sınıfta yaşanır. Ve her yaşanan tesbit edilir. Çocuğun annesi veya babası, yeni bir işe girmiş olabilir. Yine bir çocuğun aile hayatında bir felâket olabilir. O da o çocukla ve o aile ile beraber pay edilir. Hülâsa: Her çocuğun hayatındaki onu sevindiren, veya kederlendiren, hoş, tatlı olan veya olmiyan her şey; önce sınıfta yaşanır, sonra hatıra defterinde saptanır.

İşte şimdi görüyorsunuz ki, hatıra defterinin tutulabilmesi için; sınıfta bütün çocukların hususî hayatlarının yakın, içli, samimî bir akraba, tam sıcaklığı ile bir kardeşlik duygusu ile takip edilmesi ve yaşanması lâzımdır.

Elbet de ki; şu veya bu vaziyeti, kayıt ve şartı istilzam eden veya öğretmeni sinirlendiren bir dershanede, iş ve hayat birliği olmiyan bir sınıfta; bu hatıra defterini tutmaya kalkmak; yalnız lüzumsuz ve manasız olmakla kalmaz. Sınıf hatıra defteri tutmak cereyanını reddetmek, öldürmek için de aksi ve hainane bir tecrübe ve teşebbüs olur.

Sınıf hatıra defterinde her çocuğun yazısı, her çocuğun resmi bulunmalıdır. Hattâ öteki çocuklardan fazla yer almamak şartile - öğretmenin de. Çünkü o; bütün o sınıfındır. O sınıf varlığının bu geçmekte

olan şen günlerinden, yarınlara kalacak biricik eser olacak, Öyle bir eser ki!.. Yarında bugünün duygularını yaşatacak...

Hatıra defterine böylece sınıfta ve çocukların hayatında olan biten her yeni şey tesbit edildiği gibi, ders gezintileri, bütün sınıfta çok hoşlanılmış, çok beğenilmiş fevka âde bulunmuş tahrir parçaları, dışarıdan bulunmuş ve çok beğenildiği için ezberlenmiş şiirler de yazılır. Ders gezintileri de basma kalıp değil; serbest tahrirle yetişmiş bir ifade ile yazılmak gerek. Tahrirlerin de basma kalıp cümlelerle, harcı âlem ve büyüklerin hoşuna gidecek mevzulardan değil; çocukların serbest tahrirle inkişaf etmiş yazılarından, zati yaşantılarından, hatıralarından, tahayyüllerinden olması lâzımdır ki, kıymeti ve manası olsun.

Şiirler; muhakkak dışardan bulunmuş ve bütün sınıfta o kadar hoşlanılmış ki, ezberlenmeye karar verilmişlerden, nadir şeyler olması lâzımdır.

Çocuklardan her birinin baş ağrısı, nezlesi, kulak, göz, diş rahatsızlığı, hastalığı... lâh hep buraya geçer.

Bazı çok gür sınıflarda bunların hepsinin bir araya gelmesi; hatıra defterinin hacminini çok büyüttüğünden bunlar kendi cinslerine göre ayrılırlar. Hatıra defterinden başka, bir sınıf gezinti defteri, bir sınıf tahrir defteri, bir şiir defteri, bir sağlık defteri bulunur ve bunların hepsi birden "Sınıfın müşterek eserleri," olurlar. Sağlık defterinin her zaman ayrı olması daha uygundur. Orada her çocuğa bir sahife veya sütun ayrılmalı, o sahife veya sütuna o çocuğun sıhhatindeki her oluş tarihile kayd ve tasvir edilmelidir. Çocuğun yüzünde çıkacak çibana, ellerindeki çatlaklığa varıncaya kadar, nezlesi, öksürüğü, hepsi, hepsi.. Pek tabii ki, yüzünde veya vücudundaki yaraların devam veya tekrerrür ettiğini, öksürüğün veya nezlenin

vefalı bir ahbap gibi ayrılmak istemediğini, sancının sık sık rahatsız ettiğini gördüğü çocuklar karşısında her öğretmen; ciddi bir mesele karşısında olduğunun farkına vararak bir teşebbüse girişir ve o çocuğunu kurtarır.

Bazan bir sınıf odasında öyle bir nokta bulunur ki: Orada hangi çocuk otursa rahatsızlanır, nezle olur veya oksürür. Yahut dikkatsiz, alâkasız, neşesiz olur.

Ve kimse bunun farkına varamaz. Öğretmen işte o noktaları da keşf eder, Bir çocuğun durup dururken sık sık nezle veya öksürük olduğunu görünce, dersane içindeki yerini değiştirir; Aynı yere gelen diğer bir çocuğun da rahatsızlığını görünce, o yeri boş bırakmak lâzım geldiğini hemen tesbit eder.

Görülüyor, ki tınlar; hep uyanık, takibci ve müsbet, ileri bir ruh ve kafa taşıyan arkadaşların emeği ve eseri olabilir. Çabuk gevşiyen bir dikkat ve irade ile, çabuk yorulan bir ruhla bunları, bu ilerilikleri yürütmeğe inkân yoktur ve Zaten hiç bir ilerilik yürütülemez.

Mektublaşmalar da hatıra defterlerine tesbit edilir. Veya o fazla kabarmasın diye ayrı deftere, sınıfın tahrir defterine konur. Bu, her çeşit yazılan çağırılımlar, tebrikler, mektublar ve alınan cevaplardır. Pek tabii ki ve kaydetmeğe hiç hacet yok ki: bizim mekteplerimizde bugünkü teamül halinde olan Coğrafya mektupları, Tarih mektupları değil. Bu mektublar; ifratlana ifratlana öyle bir hale geldi ki: Malatyanın bilmem hangi kazasında olduğu gibi, matbu mektub şekline girdi. Yani eski Yenicami önünün basma kalıp matbu mektuplarına kırk bir kere taş çıkaracak. Sanki filân vilâyetin yeri, arızaları, suları, tarihi, mahsul-leri kitablardan öğrenilemez ve larıadan bulunamazmış da onu, o yüksek ilim ve

hikmeti mektubların içine koyup göndermek lâzımmış. Yahut çocukların kafalarına yığılan lüzumsuzluklar ve manasızlıklar yetmezmiş de; bir de bilmem hangi okulun bulunduğu hangi şehir ve kasabanın tasvirleriyle, kuru, yavan, tadsız tasvirlerle hep güzelliğinden dem vuran cümleleriyle, başka şehirlerdeki çocukları bilgi nuruna kavuşturmak lâzımmış. Bu çeşit mektuplar; yazanlar için bir yorgunluk olduğu gibi, onu alan sınıflar için de çok defa hak'ı yerde cevap verilmeğe değmez bulunarak bir tarafa atılmaktadır. Çünkü onların hemen hepsinin içi öyle ilim ve hikmetlerle doldurulmak isteniyor ki: "Öyle ilim ve hikmet ki" onları bizzat mektuba doldurmak isteyenleri bile az zaman içinde bırakup kaçacak çeşidder.

Bir sureti alıkonacak ve gelen cevapları ilâştirilecek mektuplarda; hep içten kaynama, tabii, samimî, çocukca ve orijinal olmalıdır ki; bu da ancak serbest yetiştirilebilen sınıflarda mümkün olur.

Hatıra defterinin şeklini, biçimini bozması için, her yıl sınıfca çıkarılan veya çocukların tek tek, yahut aileleriyle çıkardıkları resimler, gezintiler gibi ziyaretler gibi muhtelif vesilelerle çekilen resimler; sınıf albümüne konor. Çocukların yaptıkları resimlerin de hatıra defterinde olduğu gibi albümde de yeri vardır.

Her ders yılının başı ve sonunu bir resimle ebedileştirmek, ayrıca her çocuğun vücut gelişmesini, kilo veya santim ile ifade etmekten daha cazib ve daha anlattıcı manzaralar da verir.

Bütün bu izahlarımdan da anlaşılacağı üzere «Sınıfın müşterek eserleri» muayyen çocukların ve ellerin eseri olmaz. Orada bütün çocukların - o sınıf içinde şahsiyetleşmiş, manalanmış, kıymetlenmiş varlıkları gibi - yazıları, resimleri, emekleri vardır.

Oraya herkesin yazısı, resmi, eseri, emeği girer. Yeter ki manalı olsun.

Bu eserler, defterler, albümler; kablariyle, biçimlerle, özerlerinin kompozisyonlarıyla de üçüncüden sonraki sınıflarda tamamen çocukların kendi emekleri'ne ortaya çıkar ve tamamen onların eserleri olur. Yani onlar; sınıfca yapılır. Birkaç resim ve iş dersi onun yapılmasına ayrılır ve o; bütün sınıfın zevkine göre, bütün sınıfın bilgi, görgü, beceriğine göre; bütün sınıfın emeainin bir mahsulü olur. Tabii bunun için de bir hayli araştırmalar incelemeler birer ihtiyaç halinde kendiliğinden ortaya çıkar. Ucuz veya pahalı alınmış şık kaplı defterler; albümler; manasız olduğu kadar kıymetsizdirler de.

Sınıfta hazır alınan her şey; kıymetsiz, özenilerek, incelenerek yapılan her şey; kıymetlidir.

Bir fotoğraf makinası kullanmayan ve çocuklarına orijinal, çocukca resim yaptıramayan öğretmen arkadaşların hatıra defterleri, albümleri; maalesef daha az cazib olur. Bazan çocuklarına manalı resim yaptırmasını bilen bir arkadaşın "sınıf eserleri" gelişi güzel fotoğraf kullananınkinden daha hoş ve daha ifadeli de oluyor.

«Sınıfın müşterek eserleri» ni yapmak ve yaşamak için bir şart da; sınıfın iş ve hayat birliği havası yanında evzen (dikkat ve itina) alışkanlığının olmasıdır. Derbeder bir sınıfta bunları yaşatmak imkânsızdır.

Bütün bir sınıfın her işi; tam bir dikkat ve özenle yapmaya alışmış olması lâzımdır ki; bu eserleride yıllar boyunca yaşatabilsin!..

O da hiç aksatmadan. Mektubunuzdaki güzel ve tam yerinde kullanılmış ve bizim bu günkü mekteplerimizi en iyi vasıflandır.

mış olan tabirinizle « neticesi derbederler yetiştirmek olan bir terkiye ile » hiç bir şey yapmaya imkân yoktur.

Bizim okullarımızda büyük zayıflıklardan birisi de budur. Hiç bir iş, hiç bir şey tam bir dikkat ve itina ile yapılmaz. Bu, bizde bir az da mekteplerimize sekulan, bir hastalık gibi sokulan şarkın köhneleşmiş avareliği, derbederliği, eskilik, kayıtsızlık, dikkatsizlik, itinasızlık ruhudur. Muhakkak ki, ileri insanla; geri insan arasındaki en açık ve belli fark; ileri insanda, ileri cemiyatte her işin, her şeyin asilleşmiş, ti izlik ve temizlikle, özenle, dikkatle, zevkle, sanatla yuğurulmuş olmasıdır.

Geri insan; alâkasızdır, dikkatsizdir, derbeder, avaredir. Hiç bir şey üzerinde özenle, ısrarla durmaz. Onun elinde her şey sefilleşir. İşte mekteplerimizden atamız lâzım gelen bir ruh da bu eski, bu şark gevşekliliğidir.

İşte bu beş yıllık hayatını sınıfın müşterek eserlerinde tesbit eden ve giderken onu; mektebine kıymetli bir armağan olarak bırakan bir çocuk; yıllar sonra bir genç, bir yetişkin olarak mektebine döndüğü zaman kendisine seslenecek hiç bir göz, hiç bir ağız bulamasa da, mektebinin en itinalı bir dolabında kendi çıktığı yıla ait kısımda, yıllarca emeklerle hazırladığı o eserleri görünce, geçmiş bütün yıllarını yeniden yaşamak, aynen tatmak imkânı, sanki o günlere dönmek kadar bol, onun karşısındadır.

Şüphesiz sınıfın müşterek eserleri olan bu defterlerin, albümlerin, eserlerin hedefi;

yıllarca sonra mektebini ziyarete gelecek olan eski bir talebeye cemilekârlık yapmış olmak için değildir. Onlar; yukarıda tasvirini yapmağa çalıştığım « iş ve hayat birliği » şeklindeki sınıfın o havasının bir ifadesidir. « iş ve hayat birliği » nin bu şekilde esere inkilâbıdır. Onun bir eseridir. iş ve hayat birliğinde ise her çocuk arkadaşlarıyla yalancı, ve riyakâr bir arkadaşlık yerine, hakikî bir arkadaşlığa, hakikî sevgiye, hakikî vefâlılığa, hakikî alâkalılığa hakikî cumhur ruhuna terbiye edilir. Geri bir ruhun vasfı olan avare, derbeder, programsız, düzensiz, gelişi güzel, unutkan savsakçı, atlaticı, hütkâm insan yerine; ilerilik vasfı olan; intizamlı ve taslaklı, tasarlama, ölçülü, unutmaz, takipei birlik ve beraberlikle iş yapmasını bilir ve başarır insan yetiştirirler.

Sınıfın müşterek eserleri de bu birlik ve beraberliğin şahıslanmış, şekillenmiş birer ifadeleridir. Öyle bir ifade ki; her çocuğun ruhunda bir kalp, bir terbiye, bir itiyat halinde; hafızasında bir hatıra olarak yaşadığı gibi, bir eser halinde de mektepte yaşar.

O müşterek eserler vasıtasile bu iş ve hayat birliği; kendi seyrini takip eder. Bir tasarlama ile bir ifade ile de takip eder.

Hülâsa: Sınıfın müşterek eserleri; iş ve hayat birliği halindeki sınıfın birlik ve beraberlik hayatının eseridir.

[Bu tabir Atatürk'ündür. Cumhuriyetin onuncu yıl nutkunda: « Türk milleti birlik ve beraberlikle bütün güçlükleri yenmesini bilmiştir » der]

Her ders yılının sonunda artık bütün çocuklarda çalışmazarzusu

ve ruhu gevşekliğinin en son haddine vardığı son günlerde, sınıfın müşterek eserleri vasıtasile o geçen ders yılı; ta başından sonuna kadar bir defa gözden geçirilir. Bu sayede de zayıf ve kıymetsiz geçecek olan o günler; ders yılının en kıymetli, en hisli, en neş'eli faaliyetile dolmuş olur. Yeni ders yılı başlarken de, geçmiş ders yılının bütün hayatı « sınıfın müşterek eserleri » vasıtasile, bütün teferut ile gözden geçirilir ve hatırlanır, yeniden yaşanır. Yeni yapılacak işler için de en kıymetli ip uçları [Leitlinien] en faydeli maddeler tesbit edilir, kararlar verilir, planlar yapılır.

İşte aziz kardaş:

Size bir buçuk aylık gecikmemi unutturacak bir uzunlukta ve tafsilatla bir mektup!... Umarım ki, maddelendirmediğim bu mektubum; maddeli sorularınızın hepsinin cevabını da içine almaktadır. Yine ibhamlı ve tereddütlü noktalar kalırsa « gecikmelerimi hoş görmek şartile » yazmanızı, bu suretle beni de düşünmeye, aydınlatmaya, vuzuhlanmaya sevk ederek

müteşekkir bırakmanızı her zaman dileyeceğim.

Tatbikat bağçeleri, fidanlıklar yapmak kümes hayvanları yetiştirmek hususundaki aczimi, tecrübesizliğimi, acınarak itiraf ederim. Bu hususta kimlerin bol tecrübe ve görgüye sahip olduğunu da utanarak söyleyeyim ki: bilmiyorum.

Zan ederim ki bu hususta terbiye üstadı İsmail Hakkı Baltacıoğlu ile ve bizim eski müfettiş arkadaşlardan Fıfıl Nurettin ile yapacağınız birer konuşma; Size bol fikirler kazandıracaktır.

Sizin o fikirlerinizden ben de aydınlanmak dileğimi şimdiden size sunayım. Bu hususta ki lütfunuza çok müteşekkir kalacağım. Bizim de gelecek yılımızın başta gelen iş mevzularından biri bu olacaktır.

Oradaki arkadaşların hepsinin saygı ve sevgi ile yüz ve gözlerinden öper, size emekten hürmetlerimi, iştiyaklarımı; gözlerinizi öperek sunar, beni sevindirecek mektubunuzu, bu defaki mektubunuza teşekkür ederek dilerim aziz kardaşım.

RAUF İNAN

I. NCİ KÂNUN AYI İÇİNDE EVİMİZDEKİ ÇALIŞMALARIN

ANA HATLARI

1 — Evimize Birinci Kânun ayı içinde 9605 Bayan, 14350 Bay olmak üzere 23,955 yurddaş gelmiştir. Kitapsarayımıza okuyucu olarak gelen 1657 yurddaş bu sayının dışındadır.

2 — Evimizin açmış olduğu okuma odalarına münavebe usulü takip edilerek kitap, dergi, gazete gönderilmesine devam edilmektedir. Bu ay içinde evimize 34 kitap ve 49 dergi gelmiştir.

3 — Dil, tarih, edebiyat şubemizin hazırlamış olduğu Manisa tarihi ve tarihî eserleri adlı kitap tamamen bitmiş ve tabı edilmek üzere matbaaya verilmiştir.

Şubenin bu çalışma devresi eserlerinden [Türizonu bakımından Manisa] 'adlı eserde hazırlanmış bir haldedir. Manisa tarihi ve tarihî eserleri kitabı tabı edilir edilmez bu eserde tabı edilmek üzere matbaaya verilecektir.

Şubenin tertip ettiği seri konferanslar muntazaman verilmektedir. Bu ay içinde çocuk doğum ve bakım evi Baş Doktoru Raif Yesari Bilgi sev tarafından [çocuk hastalıkları, sebepleri, buna karşı ana ve babaların yapacakları savaş] Orta okul öğretmenlerinden Ahmet Güner türk tarafindann [Ulusal ekonomi ve arttırmanın önemi] ve [Ulusal ekonomimizin önemi] konularında üç konferans verilmiş ayrıca Ulusal ekonomi ve artırma haftası münasebetile geniş bir program tertip edilerek haftanın yedi gününde muntazaman tatbik edilmiştir.

Hafta münasebetile Ankara radyo mer-

kezinde sayın vekillerimiz ve mütehassıs zevat tarafından verilen değerli konferanslarda radyo ampilikatör tesisatımızla tamamen şehre nakl edilmiştir.

Şubenin verimli faaliyetlerinden biri olan edebiyat geceleri toplantılarından bu ay içinde İstiklâl marşı ve çanakkale şehitleri şairi Mehmet Akif için bir toplantı yapılmış ve tertip edilen geniş bir program tamamen tatbik edilmek suretile çok olgun bir gece yaşanmıştır.

4 — Ar ve gösterit şubelerimizin program'ı ve birleşik çalışmaları muntazaman devam etmektedir. Gösterit şubemiz bu ay içinde yeni bir temsil olarak [Kör] piyesini hazırlamıştır. Piyesi yakında temsil edecektir. Ayrıca mahalli gençlik teşekküllerine yapılmakta olan yardım neticesi Bozkurt spor kulübü de İstiklâl piyesini temsil etmişlerdir

Ar şubemizin gerek konferanslarda gerek radyo tesisatımızla yaptıkları faaliyet bu aylık mesai müddeti içinde çok dolgun ve sevindirici bir durumdadır

Haftanın iki muayyen gecesinde tam takım salon orkestrası ve mandolin orkestrasile konserler verilmektedir. Ayrıca haftanın bir geceside klâsik Türk müziğine tahsis edilmiştir. Bu kolun faaliyetide sistemli ve verimli olmaktadır. Şehrimizde mevcut klâsik türk müziği ile meşgul bütün amatör gençler bir araya toplanmış ve sistemli çalışmalar yapılmaya başlanmıştır.

5 — Sosyal yardım şubemizin çevre-

ye faydalı çalışmaları beklenen hızile devam etmektedir. Faaliyetini genişletmiş olan dispanserimiz muhitte çok büyük bir rağbet bulmuştur. Müracaat eden hastaların fazlalığı münasebetile ihtiyaçlarını tam bir surette karşılamak için muayene günleri dörtten beşe çıkarılmış ve hükûmet doktoru Bay muharrem evimiz dispanserinde vazife alan diğer dört doktor arkadaşına katılmıştır. Bay Muharrem Cumar-tesi günleri saat 15 den 16 ya kadar genel hastalıklar üzerinde muayeneler yapmaktadır.

Şube yardım işlerini muntazam bir surette yürütmekle beraber yeni gelir kaynakları bulmak yönündende faaliyete geçmiş ve sosyal yardım faydasına olarak evimizde bir yılbaşı balosu tertip etmiştir. Balonun muntazam ve beyenilir bir şekilde yapılması için Halkevi üyelerinden muhtelif komiteler seçilmiş ve sistemli bir çalışına ile yılın en güzel ve en muvaffak balosu verilebilmiştir.

6 — Kurslar şubemizin almanca, fransızca ve ingilizceden ibaret olan lisan kursları muntazaman devam etmektedir. Müzik kursları da mandolin, keman, ve şan olmak üzere üç koldan yapılmakta ve kurslara devam eden öğrenciler tarafından muayyen günlerde konserler verilmektedir.

7 — Spor şubemizin kış sporları faaliyeti başlamıştır. Bu hafta sonunda gış niş programlı bit kır koşusu yapılacaktır.

Mevsim münasebetile av sporları faaliyetide çoğalmıştır. Her hafta muntazaman yirmi otuz kişilik kafiler halinde av gezileri yapılmaktadır. Evimiz spor sahasında da tenis, basket bol voleybol oyunları oynanmaktadır. Evimiz güreşçileri haftanın iki muayyen gününde muntazaman güreş ekstersizleri yapmaktadırlar.

8 — Kitapsaray, köyölük, müze ve sergi şubelerimizin de iş birliği esasları içinde çalışmaları devam etmektedir.

9 — Radyo ve amplifikatör tesisatımızın çevremiz için çok faydalı olan faaliyeti muntazaman yapılmaktadır. Her akşam çok zengin bir programla neşriyat yapun Ankara radyo merkezinin mütenevvi yayını bütün şehire nakl edilmekte ve ayrıca evde verilen konser, temsil, konferans ve buna münasıl faaliyetler hoparlörlerle şehrin her tarafına neşr edilmektedir.

10 — Evimizde bu bir aylık çalışma müddeti içinde başka kurumlara ait 34 toplantı, 4 umumi kongre 6 şölen kayıtlı edilmiş ve bir balo verilmiştir.

